Nro 211
D. 5. Września.
WTOREK.
ROK 1826.

KURJER Warszawski

WSPOMNIENIA.
Rozwiązanie Konfederacji Targowickiej 1793.

NOWOŚCI WARSZAWSKIE.

Doszła tu smutna wiadomość, że JW. Stanisław Witołd Hrabia *Alexandrowicz* Senator Kasztelan, Kawaler Orderu S. *Stanisława* I. Klassy, rozstał się z tym światem. Zgon tego szanownego Obywatela opłakuią krewni, koledzy i liczni przyiaciele.

Odwiedzany przez publiczność *Warszawską* apparat Pana Gottfryda *Szarffa* z Torunia, sporządzony dla wystawienia przed oczy układu świata słonecznego, obiawionego przez ziomka naszego *Kopernika*, zasługuie na uwagę tak ze względu na użyteczność dzieła, iak na iego mechanizm. Do apparatu P. *Szarffa* należą te 3 przedmioty: 1) *Tellurium*, wyobrażenie zmysłowe iednoczesnego obrotu ziemi (ze swoim xiężycem) około słońca, i około swoiej osi czyli wirowego. Obrot ten podwójny i iednoczesny nadany kuli oznaczaiącej ziemię, za pomocą mechanizmu cechuiącego równie szczęśliwie powzięte iak wykonane pomysły autora, wybornie tłómaczy okoliczności pór roku i ich temperatury, zmienną długość dni i nocy, zaćmienia xiężyca i słońca i t: p: Między trudnościami iakie P. *Szarff* w urządzeniu tego mechanizmu miał do zwycięženia, ta zapewne była największa, iż oś kuli oznaczaiącej ziemię w czasie obrotu tejże kuli po orbicie (którą tu iest okrąg koła), zawsze i w każdym punkcie *orbity* iest wykierowana, tak iak i w naturze, ku stałemu na niebie punktowi, to iest ku gwiaździe polarnej. 2) *Planetarjum*, wyobrażenie zmysłowe obrotu planet około słońca tych tylko które *Kopernikowi* były znane. Tu P. *Szarff* tak szczęśliwie urządził swój mechanizm, iż każda planeta z właściwą sobie prędkością, to iest zupełnie proporcjonalną do prędkości obrotu każdej innej planety i iednocześnie z wszystkiemi innemi. 3) Trzecim przedmiotem apparatu iest wyobrażenie zmysłowe proporcjonalnej wielkości słońca i każdej z planet, w liczbie których są objęte te które w ostatnich czasach były odkryte, tudzież właściwej odległości każdej z planet od słońca. Tu iuż nie zachodzi żaden mechanizm. Tu ciała niebieskie, świat słoneczny składaiące są tylko wyobrażone za pomocą kul z proporcjonalną i sobie właściwą każda wielkością, wszystkie zaś są umieszczone w linji prostej nieruchomej. Apparat P. *Szarffa* zasługuie na najpiękniejsze pochwały, i godzien iest widzenia i poznania przez osoby wszelkiego wieku i każdej płci, przez wszystkich dla których budowa, układ i obroty ciał niebieskich, świat słoneczny składaiących, nie są oboiętne.

Nadeszedł do Księgarni A. *Brzeziny* transport nowych *nót muzycznych*, między któremi znajduie się *Kalkbrennera* 2gi Koncert. Cena z całą orkiestrą złp: 24, na sam fortepjan zł: 10.

Podpisana ma honor zawiadomić Szano: Publ: iż z powodu coraz krótszego dnia, widowisko w amfiteatrze *Szczwalni*, od iutra każdodziennie o godzinie wpół do 6 z południa zaczynać się będzie, kassa zaś o godzinie 4tej otwartą zo-

stanie. *Zofja Stefani.*
Wczoraj ciepła było stopni 22.
Z Moskwy 2 Sierpnia v.s.— N. PAN i Je-
go dostojna Rodzina obecna w tej stolicy, prze-
niosły mieszkanie do domu Hrabiny *Orłowej*,
a N. Cesarzowa MATKA mieszka w pałacu
Kremlińskim. Cała Najiaśniejsza Rodzina znaj-
duie się w najlepszym stanie zdrowia. MO-
NARCHA z dostojnemi Xiążętami i Posłami,
często znajduie się na rewjach wojskowych. N.
Cesarzowa MATKA iako litościwa Opiekunka
instytutów dobroczynnych, zwiedza ie często,
zwiedzała także szkołę handlową; po nabożeń-
stwie w tamecznej Kaplicy, J.C.M. examino-
wała prace uczniów; przez nich śpiewaną była
modlitwa zastosowana do muzyki przez *Bort-
niańskiego* i inne hymny z muzyką *Golteko-
wa* i *Znamieńskiego.*— Gazety *Petersburskie*
donoszą iż z *Petropawłowska* wciągu tego ro-
ku wyszły 3 *Karawany* w stepy *Kirgiskie* i do
Kokanji, maiące 101 wielbłądów i 372 wozów.
— W Guberni *Tulskiej* d. 17 z. m. panowała
okropna burza, dachy domów i wszystkich Ko-
ściołów miasta *Alexja* są zerwane, a szkody
niezmierne. Krople gradu miały wielkość iaj
kurzych, a niektóre *gęsich!* — Panna *Eudo-
xja Łuninówna* mianowana Panną honorową
NN. CESARZOWYCH.—Pomnik Xcia *Ry-
szelje* iuż przywieziono do *Odessy.* (z *K.L.*)

ROZMAITOŚCI.

Minister stanu Ces: Ros: Hra: *Kapodystrja*
przybył d. 14 z. m. do *Zurych.* — W Fran-
cji Bale wiejskie mimo upału są tego lata licz-
nie odwiedzane, każda z tańczących dam okazu-
ie w tem swoią miłość własną, iż koniecznie mu-
si wykonać 15 tańców, poczem zdejmuie zwol-
na długą rękawiczkę i mówi zwykle do Kawa-
lera przy niej stoiącego „Czy Pan nie czuiesz
iż iest nieco gorąco“? — Pan *Lewin* w *Pary-
żu* wynalazł Jnstrument, który nazywa *Gi-
taro-Harfą*, iest on tak łatwy do grania, iak
zwykła Gitara, lecz więcej ma harmonji, szyia
tego instrumentu iest dłuższa iak u zwyczajnej
gitary, przezco iest dogodniejszą do grania.—
Według listów z *Bodaioz*, niema być zbiego-
stwo żołnierzy *Portugalskich* tak znaczne iak
w niektórych gazetach doniesiono. Zdaie się
iż rząd Hiszp: spodziewał się więcej zbiegów,
gdyż posłano do *Oliwenca* 400 racji żywności i
furażu. — W *Rzymie* w czasie 3 dniowego na-
bożeństwa w Kościele S. *Jana*, młody czło-
wiek prowadzący swoią krewnę z Kościoła
w czasie natłoku ludzi, został przez nieznaio-
mego człowieka za to na miejscu przebity pu-
ginałem, iż dał napomnienie, że nieprzyzwoi-
cie sprawował się w obec kobiety, którą pro-
wadził. — Rząd Hiszpański ma zamiar wkrót-
ce wysłać 6,000 wojska, które ma przerwać
wszelkie związki z *Portugalją.* — W *Londy-
nie* papiery Greckie znacznie się teraz w ce-
nie podniosły.—W *Jrlandji* nędza powiększa
się coraz bardziej, susza zniszczyła pola i ogrody,
następna zima może mieć okropne skutki! —
W czasie rewolucji we *Francji* skasowano Trąb-
ki dla Postyljonów, i pozwolono im tylko trza-
skać biczem; teraz znowu przywrócono Trąb-
ki — Ostatnie doniesienie z *Lisbony* zapew-
nia, że w niektórych powiatach Portugalskich
ogłoszono Królem *Don Michała*, z czego mo-
że się wznowić zamieszanie. Niepodoba się
znacznej części Portugalczyków, zapewniona
tolerancja; Synowiec Jenerała *Sylweira* uka-
zał się na czele Roialistów; Wielu Jenerałów
Portugal: wyiechało do Hiszpanji. — Król
Jmść *Pruski* wyiechał z *Berlina* dla zwiedze-
nia *Prus wschodnich.* — Słychać że Ministro-
wie Tureccy bardzo są nie kontenci, że Angli-
cy prywatnie wspieraią Greków, nieprzyię-
to tłumaczenia się Posła Angielskiego w tej
mierze; mówią że z tej przyczyny poseł An-

gielski opuści *Stambuł*. — Jak szkodliwy iest upor z nieznaiomością połączony, okazuie to następny nieszczęsny wypadek. Obywatel stawiaiący dom murowany w pewnem mieście, chciał weyść w układ z sąsiadem o mur stary, który stanowił ścianę sieni i granicę między nimi. Stawiaiący dom ofiarował właścicielowi dawnego muru, nowy wystawić, aby ten zezwolił na rozebranie i na wsparcie ściany piętrowej na tymże murze; ale daremne były rady rostropnych i interessu w tem niemaiących ludzi. Właściciel glinianego muru tem się składał, iż ten mur przetrwał dziada i ojca, niech więc i nadal stoi. Niemogąc się ułożyć z sąsiadem właściciel nowo buduiący się, przymuszony był kazać kopać fundamenta obok fundamentów starego muru, zaledwie poruszono ziemie, spadł mur i przysypał 4 ludzi na śmierć; nazaiutrz pogrzeb odbył się tych ludzi. Smutny był to widok gdy wynosić zaczęto trumna po trumnie a lud w znacznej liczbie zebrany odprowadził zwłoki tych nieszczęśliwych na smętarz.

Z Krakowa. — Pomiędzy wystawionemi tegorocznymi pracami Szkoły malarstwa, przy Uniwersytecie *Jagiellońskim*, szczególniej się podobał obraz, wystawuiący *Swięto żydowskie, Sądny Dzień*, przez nauczyciela rysunków P. *Brodowskiego* wykonany. Poprawność rysunku, dobre rzucenie światła, gruppowanie i cieniowanie, słuszną zaletę przynoszą Autorowi. — Od dnia 20 b. m. zostanie tu otwarte, nowe *Kosmorama Polskie*. Pan *Pik* tutejszy artysta dramatyczny, powziął te piękną myśl i szczęśliwie przyprowadził do skutku. Zebrał on iuż 30 widoków, między którymi 20 iest poświęconych najczarowniejszym obrazom *Krakowa* z okolicami i *Wielickich* kopalni. Po 3 tygodniach, przedsiebierze P. *Pik* z swoim stacownym zbiorem, udać się do *Warszawy*. Znawcy, którzy to dzieło oglądali, równie iak Kommissja od Rządu tym końcem delegowana, oddaią zupełną zalete Przedsiebiorcy. Szkła do tego widoku z *Berlina* sprowadzone, maią tę szczególną poprawność, że pokazuiąc najczyściej, nierażą i nieosłabiaią oczu.

Z Petersburga.

Lista zbrodniarzy stanu, skazanych na różne kary wyrokiem Najwyższego sądu karnego.

I. Zbrodniarze stanu, skazani na śmierć przez ćwiertowanie.

1. Pułkownik Pestel.

Miał zamysł carobojstwa, obmyślał do tego środki, wybierał i wyznaczał osoby ku iego spełnieniu; chciał wytępić cesarską rodzinę, i z zimną krwią obliczał wszystkich iej członków na ofiarę przeznaczonych, poduszczał do tego innych; zawiązał i z nieograniczoną władzą kierował związkiem południa, maiącym na celu powstanie i zaprowadzenie rządu republikanckiego; układał plany, prawa, konstytucją, poduszczał i przysposabiał, do powstania; należał do zamysłu oderwania prowincji od cesarstwa, i przedsiębrał czynne środki do rozprzestrzenienia towarzystwa pociąganiem innych do niego, (2. *Podporucznik Ryleiew.*) Zamyślał carobojstwo, wybierał do iego spełnienia osoby; przemyślał o pozbawieniu wolności, o wygnaniu i wytępieniu rodziny cesarskiej i przygotowywał do tego środki; powiększył czynność towarzystwa północnego, kierował niem, przygotowywał środki powstania, układał plany, skłaniał do ułożenia manifestu o rozwiązaniu rządu; sam pisał i rossiewał buntownicze pieśni i wiersze; przyjmował członków, przysposabiał główne środki do buntu i w nich był pierwszym; pobudzał do niego żołnierzy, przez ich naczelników, zapomocą rozmaitych podejść, i w czasie buntu sam się znajdował na placu. (3. *Podpułkownik Sergiusz Murawiew-Apostoł.*) Miał zamysł carobojstwa, obmyślał środki, wybierał i wyznaczał do tego innych; zgadzaiąc się na wygnanie rodziny cesarskiej, domagał się szczególniej śmierci Cesarzewicza, i podbudzał do tego drugich; miał też zamysł pozbawić wolności Najiaśniejszego Cesarza; należał do zarządu związku południa, w całej rozległości buntowniczych iego zamiarów; układał proklamacje i poduszczał drugich do osiągnienia celu towarzystwa, do powstania, był uczęstnikiem zamysłu oderwania prowincji od cesarstwa; przedsiębrał czynne środki ku rozprzestrzenieniu towarzystwa, pociąganiem innych; osobiście działał w buncie

z gotowością do krwi rozlewu; podbudzał żołnierzy, uwalniał więźniów, przekupił nawet duchownego, aby przed szeregami buntowników czytał fałszywy katechizm przez niego samego napisany: pojmany był na reszcie z orężem w ręku. (*Dalszy ciąg nastąpi*)

PRZYIECHALI do WARSZAWY.

Sierakowski Radca z Sandomierskiego. — Kwilecka Hra: z Gosławic. — Czarnecki Józef Oby: z Poznania. —Załuski Anto Hra: z Wodyn. — Trofim Jwanów z Gube: Mohilewskiej. — Węgleński Jan Obyw: z Wiednia. — Radwan Kommissarz z Baden. — Gruszecki Sędzia z Siedlec. — Żaboklicki Jan z Chanska. Brzostowski August Hrab: z Guberni Mińskiej. — Frankowski Marsza: z Wołynia. — Sagatyński Jan b. Maior ze Lwowa

DONIESIENIA.

Mieszkaiąca przy ulicy Nowomiejskiej pod Nr 170, maiąc zamiar utrzymywania na stole i stancji Uczniów i otrzymawszy na ten cel pozwolenie Urzędu Municypalnego M. S. W. ma honor polecić się Szano: Rodzicom, którzyby mieli zamiar Synów swoich oddać na nauki do Szkoł Warszaw: iż Synowie ich znajdą u niej za cenę iak najumiarkowańszą stół, stancją, usługę, pomoc w naukach iakiej każdy potrzebować będzie a szczególniej dozor domowy iak najprzyzwoitszy. Ktoby sobie życzył z interessantów, zainformuie się pod wyż wspomnionym Nrem, u Gospodyni domu.

Kto ma do sprzedania chociaż używanąKaretę; niech raczy zostawić adres wDrukarni Kurjera.

Jeżeliby kto życzył sobie umieścić dzieci do Szkół uczęszczaiących naStół i Stancją przy innych stosownych wygodach, niech się zgłosi do domu pod Nr 580 przy ulicy Długiej na Isze piętro w dziedzińcu.

Dobra Miedzieszym z przyległościami z drugiej strony Wisły na przeciw Willanowa leżące, od Warszawy 2 mile odległe, Miaskowskich własne, są z wolnej ręki do sprzedenia. Zgłaszaiący się powziąść mogą bliższą informacją w Warszawie przy ulicy Krak: Przed: Nr 441 w zamieszkaniu Ogrodowicza Patrona Trybunału.

Przy ulicy Elektoralnej w domu Nr 749 znajduią się 2 Konie kare, anglizowane, kareciane do sprzedania, można zrobić z właścicielem i zamiane na 4 Konie mierzyny; o zem dowiedzieć się można od służącego Jozefa Bracławskiego w rzeczonym domie w drugim dziedzińcu.

Dnia 6 Września r.b. o godzinie 9 zrara w Warszawie przy ulicy Elektoralnej w domu Nr 794 prawnie zaięte Kanapy, Krzesła, Szafy, Stoliki, Piwo marcowe w beczkach, Lampy i inne ruchomości przez podpisanego Komornika, za gotowe pieniadze sprzedane będą.

M. Krysiński K. S.

W Domu przy ulicy Miodowej Nr 495 są do sprzedania różne stoły, ławki, kręgalnia z wszelkiemi rekwizytami, altany 2, billard z dobrem suknem, bilami i do niego należącemi lampami i innemi narzędziami, słoików kóp kilka do korniszonów, kaparów, oliwek zwykle używanych, kamionek do piwa kóp kilka, 2 tokarnie angielskie stalowe i inne rzeczy, gdzie każdy chęć maiący nabycia, wszystko lub szczegułowo lub w ogóle za mierną cenę nabyć może. Informacja w ogrodzie tegoż damu.

W domu Nr 1971 przy ulicy Gwardji iest stancja złożona z kilku pokoi z Stajnią, Wozownią, Ogrodem i wszelkiemi wygodami, od Sgo Michała r.b. do naięcia.

Administra: i Wojt Gminy Ekonómi: Warsz: Cyr:

Podaie zię do publicznej wiadomości, iż d. 6 Września r.b. i dni następnych odbędzie się publiczna licytacja na Saskiej Kępie w domu pozostałości po zmarłym Krystjanie Pankratz, to iest sprzętów gospodarskich, siana w stogach, koni, bydła, warzywa w ogrodach, zabudowań i gruntu 11/2 morgów chełmińskich, za gotowe zaraz po przebiciu płacić się maiące pieniądze — W Lewandowie dnia 15 Sierpnia 1826 r. — Lewandowski.

Osoba w wieku łat 35 kilkonastoletniem zarządzeniem znacznemi dobrami pzywatnemi doświadczona i z admtnistracją ekonomiczoą dostatecznie obeznana posiadaiąca nato zaszczytne pochwały, oraz posiadaiąca iężyk polski, ruski i niemiecki, życzy weyść w obowiazek Rządcy dóbr lub Rachmistrza w Królestwie Polskiem, Rossji, na Wołyń, Ukrainę i Litwę. Wiadomość powziąść można u Murgrabiego w Pałacu Xcia Czartoryjskiego przy ulicy Sto Krzyskiej Nr 1325.

Osoba mieszkaiąca uiedaleko Liceum w domu zwanym Mokronoskich pod Nr 393, podaie do wiadomości iż przyjmuie na stół i stancje Uczniów do Liceum uczęszczaiących, i przyrzeka najgorliwszą pieczołowitość tudzież wszelkie wygody. Wiadomość i ugoda pod Nr 625 na Koziej ulicy przy Poczcie.

Przy ulicy Elektoralnej Nro 792, iest do sprzedania Kocz nowy, za cenę zbyt umiarkowaną.

Teatr. We Czwartek Historyczna Komedja *Jan Grudczyński*, w której JP. *Żebrowski* Aktor Krakowski, pierwszy raz iako gość wystąpi na scenie Warszaw: graiąc rolę *Iełambskiego*. Zakończy Kom: *Wexel.*